

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

**OSAAMISEN JA OPPIMISEN ARVIOINTI: KORKEAKOULUPEDAGOGIIKAN TILA JA
UUDISTAMINEN -ARVIOINNIN VIESTIT LAATUTYÖLLE**
professori, arviointiryhmän puheenjohtaja Auli Toom

#laatuseminaari2023
@fineec1

Korkeakoulupedagogiikan tila ja uudistaminen -arvioinnin arviointiryhmä

- professori **Auli Toom**, Helsingin yliopisto (puheenjohtaja)
  - hankepäällikkö **Tuula Heide**, Digivisio 2030 -hanke
  - opiskelija **Ville Jäppinen**, Tampereen yliopisto
  - johtaja **Asko Karjalainen**, Oulun ammattikorkeakoulu
  - yliopettaja **Kimmo Mäki**, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
  - professori **Päivi Tynjälä**, Jyväskylän yliopisto.
-
- arviointiasiantuntija **Mira Huusko**, Karvi (projektipäällikkö)
  - arviointiasiantuntija **Niina Nurkka**, Karvi
  - arviointiasiantuntija **Sanna Vahtivuori-Hänninen**, Karvi
  - korkeakouluharjoittelijat **Aino Karvonen** ja **Iina Hjorth**.

Esityksen sisältö

1. Arvioinnin tausta ja tavoitteet
2. Opetussuunnitelma-prosessi ja sen johtaminen
3. Palauteprosessit ja niiden johtaminen
4. Osaamisen arviointi

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

1. Arvioinnin tavoitteet, design ja aineistot

Arviointikysymykset

- Millainen on korkeakoulupedagogiikan **nykytila** suomalaisissa korkeakouluissa?
- Miten korkeakouluissa **uudistetaan, tuetaan ja kehitetään** korkeakoulupedagogiikkaa?
- Millaisia ovat korkeakoulujen pedagogiset **linjaukset ja toimintamallit, digitalisaation** rooli opetuksessa ja oppimisessa, korkeakoulujen sisäinen opetuksen ja koulutuksen **kehittäminen ja tuki** sekä korkeakoulujen **yhteistyö** pedagogiikan kehittämiseksi?
- Miten korkeakouluissa **tuetaan ja kannustetaan opettajia** pedagogisen osaamisen kehittämiseen?

Arvioinnin systeminen ja monimenetelmällinen design

SYSTEEMISET TASOT	ARVIOINNIN YLEISET KOHTEET	ARVIOINTIAINEISTOT
VALTAKUNNALLINEN TASO - METATASO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pedagogiset linjaukset ja toimintamallit ▪ Opetussuunnitelmaprosessit ▪ Opetus-, ohjaus- ja arviointimenetelmät ▪ Digitalisaatio opetuksessa ja oppimisessa ▪ Koulutuksen työelämänäkökulma ▪ Opetuksen ja koulutuksen kehittäminen ▪ Korkeakoulujen yhteistyö pedagogiikan kehittämisessä ▪ Opettajien pedagogisen osaamisen tukeminen ja koulutustarjonta	Fokusryhmähaastattelut, työpajat ja kehittämisseminaari
KORKEAKOULUN TASO - MAKROTASO		Korkeakouluille suunnattu kysely ja fokusryhmähaastattelut
TIEDEKUNTATASO / KOULUN / OSASTON TASO / MESOTASO		Pedagogisille johtajille suunnattu kysely ja työpajat
OPISELIJOIDEN JA OPETTAJIEN TASO - MIKROTASO		Opiskelijoille ja opettajille suunnatut kyselyt, fokusryhmähaastattelu ja työpajat

Arviointiaineistot

**Kyselyt eri
systemisille tasoille**
Opiskelijakysely (N = 7 506)
Opettajakysely (N = 3 064)
Pedagogisten johtajien
kysymykset (N = 371)
Korkeakoulukysely (N = 36)

Kehittämisseminaari

**Taustakysely
korkeakouluille (N = 36)
ja kuulemiset**

**Työpajat kuudessa
korkeakoulussa ja
fokusryhmähaastattelut**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

2. Opetussuunnitelmaprosessit ja niiden johtaminen

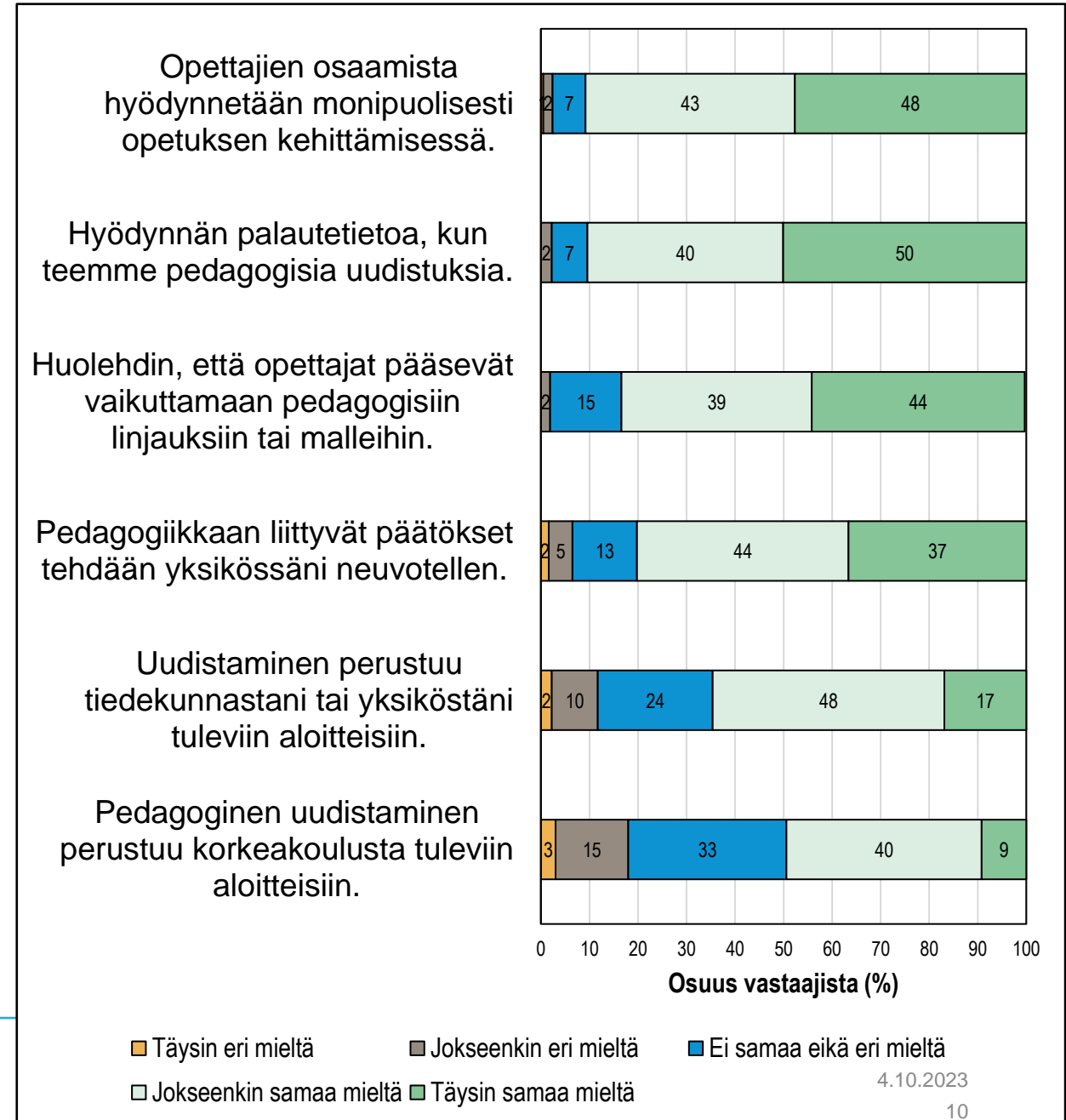

Korkeakoulujen opetussuunnitelmatyö: opettajat

- Reilusti yli puolet (60 %) opettajista arvioi, että he ovat voineet **vaikuttaa** opetussuunnitelmien linjauksiin ja sisältöihin (ka. 3,6). Osa opettajista koki, että heitä ei ole osallistettu riittävästi opetussuunnitelmaprosessiin.
- 54 % opettajista arvioi, että saatu **palaute** on vaikuttanut opetussuunnitelmien sisältöön (ka. 3,6).
- Neljäsosa (25 %) opettajista arvioi, että opetussuunnitelmatyössä on ollut mukana **työelämän edustajia** (ka. 2,7).
- Yliopistojen opettajat arvioivat opetussuunnitelmatyötä hiukan myönteisemmin kuin ammattikorkeakoulujen opettajat.

Opetussuunnitelmatyö: pedagogiset johtajat

- Suurin osa (91 %) pedagogisista johtajista arvioi, että **opettajien osaamista** hyödynnetään monipuolisesti opetuksen kehittämisessä (ka. 4,4).
- 49 % pedagogisista johtajista arvioi, että pedagoginen uudistaminen perustuu **korkeakouluista tuleviin aloitteisiin** (ka. 3,4).
- Ammattikorkeakoulujen pedagogiset johtajat arvioivat väittämät hieman myönteisemmin kuin yliopistojen pedagogiset johtajat.

Opetussuunnitelmatyö: korkeakoulut

- Korkeakoulujen eri alojen opetussuunnitelmia uudistetaan 2–5 vuoden välein, mutta vuosittain opetussuunnitelmiin tehdään pienempiä muutoksia.
- Opetussuunnitelmatyö pohjautuu korkeakouluissa yhteisiin opetussuunnitelmatyön linjauksiin ja siinä hyödynnetään saatua palautetta sekä työelämän tarpeita.
- Opetussuunnitelmatyöhön osallistuvat opetushenkilöstö, opiskelijoiden edustajia, ulkoisia sidosryhmiä sekä tutkinto- ja ops-vastaavat.
- Korkeakoulut kehittäisivät opetussuunnitelmatyötä selkeyttämällä sen prosessia ja aikataulutusta sekä ottaisivat jatkuvan arvioinnin osaksi opetussuunnitelmaprosessia.

Opetussuunnitelmaprosessit: kehittämissuosituksia

- Korkeakoulujen opetussuunnitelmaprosesseja on johdettava ja kehitettävä edelleen. Opetussuunnitelmaprosesseihin tulee osallistaa koko korkeakouluyhteisö, työelämän edustajat ja muut ulkoiset sidosryhmät ja huomioida heidän aloitteitaan.
- Opetussuunnitelmien uudistamiseen tulee kehittää toimintatapoja, jotka mahdollistavat joustavat muutokset ilman, että uudistussykli muodostuu liian nopeaksi ja kuormittavaksi.
- Opetussuunnitelmien kehittämisen tulee perustua tutkimus-, arviointi- ja ennakoitietoon.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

3. Koulutuksen palauteprosessit ja niiden johtaminen

Koulutuksen palauteprosessit: opiskelijat

- 70 % opiskelijoista on antanut **opintojakson lopuksi** palautetta usein tai melko usein.
- 27 % opiskelijoista on antanut **opintojakson ollessa kesken** palautetta siitä suullisesti tai kirjallisesti usein tai melko usein.
- 20 % opiskelijoista ajattelee, että hänen antamallaan **palautteella on merkitystä** opetukseen usein tai melko usein.
- 19 % opiskelijoista on saanut antamastaan **palautteesta vastapalautetta** usein tai melko usein.
- 9 % opiskelijoista on osallistunut **tilaisuuksiin**, joissa opiskelijat ja opettajat kehittävät opetusta yhdessä usein tai melko usein.

Koulutuksen palauteprosessit: opettajat

- 95 % opettajista on pyytänyt opiskelijoilta palautetta **opintojaksojen loppuksi.**
- 95 % opiskelijoista **kehittää** opetus- ja ohjaustyötään opiskelijapalautteiden pohjalta.
- 78 % opettajista saa palautetta suullisesti tai kirjallisesti **opintojaksojen ollessa vielä kesken.**
- 68 % opettajista on antanut opiskelijoille **palautetta heidän antamastaan palautteesta.**

-> Opettajat kokevat antavansa vastapalautetta, mutta opiskelijat eivät koe sitä saavansa.

-> Opettajilla ja opiskelijoilla on erilainen kokemus palautteen vaikuttavuudesta.

Koulutuksen palauteprosessit: korkeakoulut

- Korkeakoulut **keräävät paljon** ja eri tavoin opetukseen liittyvää palautetta.
  - Tyypillisimpiä erilaiset palautekyselyt.
  - Useassa korkeakoulussa on kehitetty toimintamalli palautteenannolle.
- Opetuksen kehittämisen palauteprosessien **vahvuudet** korkeakouluissa:
  - Palautetta kerätään monia eri kanavia pitkin.
  - Palautteita kerätään systemaattisesti.
- Opetuksen kehittämisen palauteprosessien **heikkoudet** korkeakouluissa:
  - Opiskelijapalautteen vastausprosentit ovat alhaisia.
  - Palautteita ei hyödynnetä tarpeeksi opetuksen kehittämisessä.

Koulutuksen palauteprosessit: kehittämissuosituksset

- Korkeakoulujen **palautteiden hyödyntämistä** tulee kehittää kokonaisvaltaisesti. Palautteiden hyödyntämistä tulee johtaa systemisesti ja osallistaa siihen eri tasojen toimijoita.
- **Opiskelijoita** tulee ottaa **aktiivisina toimijoina** nykyistä enemmän mukaan opetuksen yhteisölliseen kehittämiseen. Opettajia ja opiskelijoita tulee rohkaista myös epämuodollisiin palauteprosesseihin.
- Opiskelijoille tulee antaa antamastaan palautteesta **vastapalautetta**, jotta he kokevat palautteen vaikuttavan opetukseen ja sen kehittämiseen.

4. Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi

- Korkeakoulujen osaamisen arviointimenetelmät ovat monipuolisia.
- Osaamisen arvioinnissa painotetaan kykyä soveltaa tietoa.
- Opiskelijoiden itse- ja vertaisarvioinnin käyttö osaamisen arvioinnissa on vähäistä.

	Opiskelijoiden näkemyksiä	Opettajien näkemyksiä	Keskiarvojen ero
Osaamisen arvioinnin kriteereiden läpikäynti	79 % opiskelijoista arvioi, että opettajat käyvät opintojaksojen osaamisen arvioinnin kriteerit läpi opintojaksojen alussa usein tai melko usein (ka. 4,1).	90 % opettajista käsittelee opintojaksojen alussa osaamisen arvioinnin kriteerit (ka. 4,5).	0,4
Tiedon soveltaminen	75 % opiskelijoista arvioi, että opettajat painottavat osaamisen arvioinnissa kykyä soveltaa tietoa (ka. 3,9)	95 % opettajista painottaa osaamisen arvioinnissa kykyä soveltaa tietoa (ka. 4,5).	0,6
Opiskelijoiden itsearvioinnin käyttäminen	41 % opiskelijoista arvioi, että opettajat käyttävät osaamisen arvioinnissa opiskelijoiden itsearviointia (ka. 3,1).	58 % opettajista käyttää osaamisen arvioinnissa opiskelijoiden itsearviointia (ka. 3,5)	0,4
Vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa osaamisen arvioinnissa	40 % opiskelijoista arvioi, että opintojaksojen opettajat tavoittelevat osaamisen arvioinnissa vuorovaikutusta opiskelijoiden kanssa (ka. 3,1).	71 % opettajien tavoitteena on osaamisen arvioinnissa vuorovaikutteisuus opiskelijoiden kanssa (ka. 3,9).	0,8
Opiskelijoiden vertaisarvioinnin käyttäminen	40 % opiskelijoista arvioi, että opettajat käyttävät osaamisen arvioinnissa opiskelijoiden vertaisarviointia (ka. 3,0).	49 % opettajista käyttää osaamisen arvioinnissa opiskelijoiden vertaisarviointia (ka. 3,2).	0,2

Esimerkkejä laadullisesta aineistosta

”Opetustyyli - että otettaisiin selvää, siitä mitä on jo käyty aiemmilla kursseilla. Se, että ainut kurssin läpipääsy ei olisi aina PELKKÄ TENTTI.” (Opiskelijakysely, ammattikorkeakoulu)

”Itse kokisin tarpeellisena jonkun tavan varmistua oppimastaan. Olkoon sitten tehtäviä, ryhmätöitä, projekteja, käytännön harjoituksia, jotain sopivan pientä, joka ei kuormita liikaa oppimisen kanssa, mutta toisi itsevarmuutta tiedon omaksumisen varmistamiseksi.” (Opiskelijakysely, yliopisto)

” (...) massakursseilla kovin henkilökohtaisen palautteen antaminen on käytännössä mahdotonta. Opiskelijoilla on kuitenkin aina halutessaan mahdollisuus tutustua arviointiin (esim. tentti), ja pidän tätä erittäin tärkeänä periaatteena oikeusvaltiossa. Tietyillä kursseilla myös jaan opiskelijoille tehtävien oikeat vastaukset.” (Opettajakysely, yliopisto)

”Opetuksen ja koulutuksen pitäisi vielä enemmän perustua työelämäpedagogiikan periaatteisiin kaikilla koulutusaloilla. Lisäksi arvioinnin tulisi kohdistua enemmän todellisen ja jopa autenttisisessa tilanteessa olevan osaamisen arviointiin.” (Opettajakysely, ammattikorkeakoulu)

Osaamisen arviointi: suositukset

- Opetuksessa tulee jatkossakin hyödyntää monipuolisia opetus-, ohjaus- ja arviointimenetelmiä.
- Korkeakouluissa tulisi seurata opiskelijoiden osaamisen kehittymistä eri opintojaksoilla ja -kokonaisuuksissa.
- Opetusta ja sen arviointia voi rikastuttaa aikaisempaa enemmän käyttämällä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia.

Yhteenvettoa

Keskeiset viestit koulutuksen laatutyölle

- Korkeakoulujen opetussuunnitelmaprosesseja on johdettava ja kehitettävä edelleen. Opetussuunnitelmaprosesseihin tulee osallistaa koko korkeakouluyhteisö, opettajat, opiskelijat, työelämän edustajat ja muut ulkoiset sidosryhmät ja huomioida heidän aloitteitaan.
- Opetussuunnitelmien kehittämisen tulee perustua tutkimus-, arviointi- ja ennakointitietoon.
- Kehittämisessä on tärkeää hyödyntää monipuolista palautetietoa ja evidenssiä eri toimijoilta, kuten
  - opiskelijapalautteet, palautteet opettajilta, palautteet pedagogisilta johtajilta, alumnipalautteet, työelämäpalautteet
  - opintojen etenemistiedot, opintomenestystiedot.
- Monipuolista palautetietoa ja evidenssiä on olennaista tulkita huolellisesti ja on keskeistä pyrkiä tunnistamaan koulutuksen kehittämiskohteet.

POHDINTAA: Mihin korkeakoulutuksen laadunvarmistuksessa tulisi jatkossa kiinnittää huomiota?

- Millainen on korkeakoulun koulutuksen **johtamisen järjestelmä ja tuki**?
- Millaista **asiantuntijuutta ja osaamista** koulutuksen johtamisessa edellytetään?
- Miten korkeakoulussa **tuetaan koulutuksen kehittämisen ydinprosesseja**, kuten opetussuunnitelmaprosesseja ja palauteprosesseja?
- Miten **systemisyys** toteutuu koulutuksen johtamisessa korkeakoulussa?
- Millä tavoin korkeakoulussa käydään koulutukseen ja sen kehittämiseen liittyviä **merkitysneuvotteluja** eri systemisillä tasoilla ja niiden välillä?
- Miten korkeakoulun **autonomia** – vapaus ja vastuu – koulutuksen järjestämisessä toteutuu?

Lisätietoa arvioinnista

- Arviointiraportti
- Lehdistötiedote
- Päätöstilaisuudessa esitetty kalvosarja
- Tiivistelmäjulkaisu

Korkeakoulupedagogiikan kehittämisen huoneentaulut eri systeemisille tasoille

- Korkeakoulupedagogiikan kehittämisen huoneentaulu pedagogisille johtajille
- Korkeakoulupedagogiikan kehittämisen huoneentaulu opettajille
- Korkeakoulupedagogiikan kehittämisen huoneentaulu opiskelijoille

Tulossa

- Huoneentauluista ja tiivistelmäjulkaisun kieliversiot (ruotsi, englanti)
- Keskeisistä osa-alueista infograafit

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos!

